

GÜRCİSTAN BİLGİ NOTU

EKİM
2022

GÜNCEL VERİLER

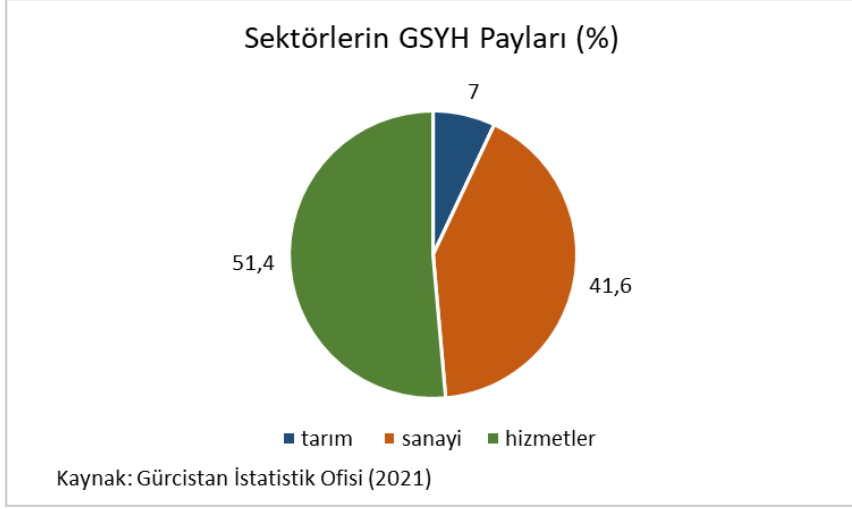
MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2020	2021	2022*
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	15,8	18,7	20,9
Büyüme	%	-6,8	10,4	3,2
Nüfus	Milyon Kişi	3,7	3,7	3,7
Kişi Başı Gelir	USD	4.263	5.014	5.617
Enflasyon	%	5,2	9,6	9,9
İşsizlik Oranı	%	18,5	20,3	18,5
Cari Denge / GSYH	%	-12,4	-9,8	-11,4
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-9,3	-6	-3,9
İhracat	Milyar USD	3,3	4,2	-
İthalat	Milyar USD	8	10,1	-

Kaynak: IMF KEG Nisan 22, Gürcistan İstatistik Ofisi

1. GÜRCİSTAN EKONOMİSİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

1991 yılında Sovyetler Birliğinin dağılmasıyla bağımsızlığını ilan eden Gürcistan, bağımsızlık sonrasında oldukça istikrarsız bir ekonomi sergilemiştir. Bağımsızlığa geçişle birlikte ülkenin sanayi sektörünün GSYH'deki payı azalırken, hizmet sektörünün payı artış göstermiştir. 1995 yılında Türkiye tarafından başlatılan ekonomik istikrar programları sonucunda, Gürcistan ekonomisinde gözle görülür bir düzelmeye kaydedilmiştir.

Gürcistan manganez ve kömür rezervi açısından zengindir ancak kömür kalitesi yeterli düzeyde değildir. Ülkede sınırlı sayıda (yaklaşık 35 milyon varil) petrol rezervi ve sınırlı miktarda doğalgaz rezervi bulunmaktadır. Bu sebeple Gürcistan enerjide dışa bağımlı bir ülkedir. Ülkede tarım ve hayvancılık sektörü yeterince gelişmiş değildir ancak, son yıllarda tarımsal altoparı ve makinaların kullanımı gelişmeye başlamıştır. 2021 verilerine göre tarımın ekonomi içerisindeki payı %7'dir. Sanayi sektörü gelişmekte olan Gürcistan, makina, ağır vasıtalar, hafriyat makinaları gibi çok çeşitli ürünler üretmektedir. Ayrıca, önceki yıllarda genellikle eski Sovyetler Birliğinden ithal edilen mamul ürünler, Gürcistan'ın tüketim bölgelerinde kurulan hafif sanayi sistemi ile birlikte üretilmeye başlanmıştır. 2021 verilerine göre sanayi sektörü GSYH'nin %41,6'sını oluşturmaktadır. Turizm ve otelcilik sektörü, hizmet sektörleri arasında en gelişmiş olanıdır. Gürcistan'da otelcilik faaliyetleri desteklenmekte ve öncelikli alanlar arasında yer almaktadır. Hizmetler sektörü ise ekonominin %51,4'ünü oluşturmaktadır.

Bunlara ek olarak, 2021 verilerine göre ülkeye gelen doğrudan yabancı yatırımların %38 civarı finansal sektöre, %15'i enerji sektörüne ve %10,7'si imalat sektörüne gelmektedir. Aynı yılın verilerine göre ülkeye en fazla yatırım gerçekleştiren ülke Birleşik Krallık olmuştur. Bu ülkeyi Hollanda ve Türkiye takip etmektedir.

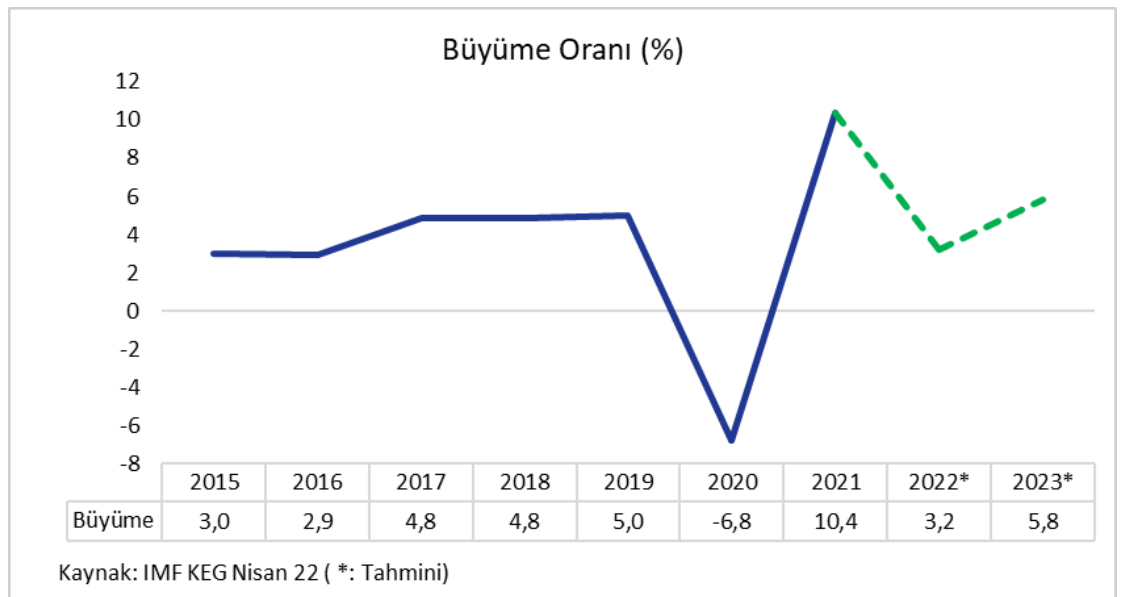

2. BÜYÜME

2008 yılında hem küresel mali kriz hem de meydana gelen savaş ülke ekonomisini yıkma noktasına getirmiş, ticari faaliyet merkezlerinin kapanmasına neden olmuştur. Krizin ardından hızla toparlanan Gürcistan ekonomisi 2010-2014 yılları arasında güçlü büyüme rakamları yakalamıştır. 2015-2016 yılında artan iç taleple birlikte yılda ortalama %3 büyüme gerçekleştiren ülke, 2017-2019 yılı arasında yaklaşık %5 büyümüştür. 2020 yılında salgın ile birlikte %6,8 daralan Gürcistan ekonomisi 2021 yılında aşılamanın hızlanması ve dünya genelinde normalleşmenin hakim olmasıyla toparlanmaya başlamış ve yıl genelinde %10,4 genişlemiştir.

Hem Rusya ile hem de Ukrayna ile bağlantıları olan Gürcistan ekonomisinde petrol ve gıda fiyatları, savaşın başlamasıyla artan belirsizlik ve sekteye uğrayan emtia arzı nedeniyle keskin bir şekilde artmıştır. Ayrıca, önümüzdeki dönemde küresel ekonomide enflasyonun artması ile savaşın etkilerinin devam etmesinin Gürcistan ekonomisini turizm ve havale yoluyla etkileyeceği tahmin edilmektedir. Öte yandan, Gürcistan'ın Rusya'nın ikame tedarikçisi olma potansiyeli olduğundan mal ihracatının orta derecede etkileneceği çeşitli kaynaklarda savunulmaktadır.

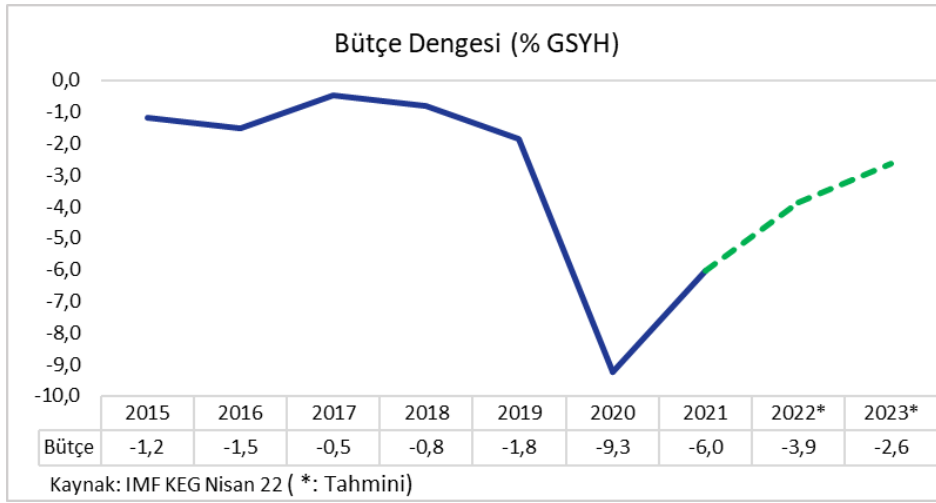
Buna ek olarak, Gürcistan'ın Rusya'ya komşu olması dolayısıyla mevcut savaştan ötürü Rus hükümetinden kaçan Rus vatandaşların ve Gürcistan'a gelen sığınmacıların ülkede ev sahibi olmaya başlaması emlak fiyatlarını artırmıştır. Mevcut durum göz önüne alındığında 2022 yılında büyümenin yavaşlayacağı ve %3,2'ye gerileyeceği öngörülmektedir.

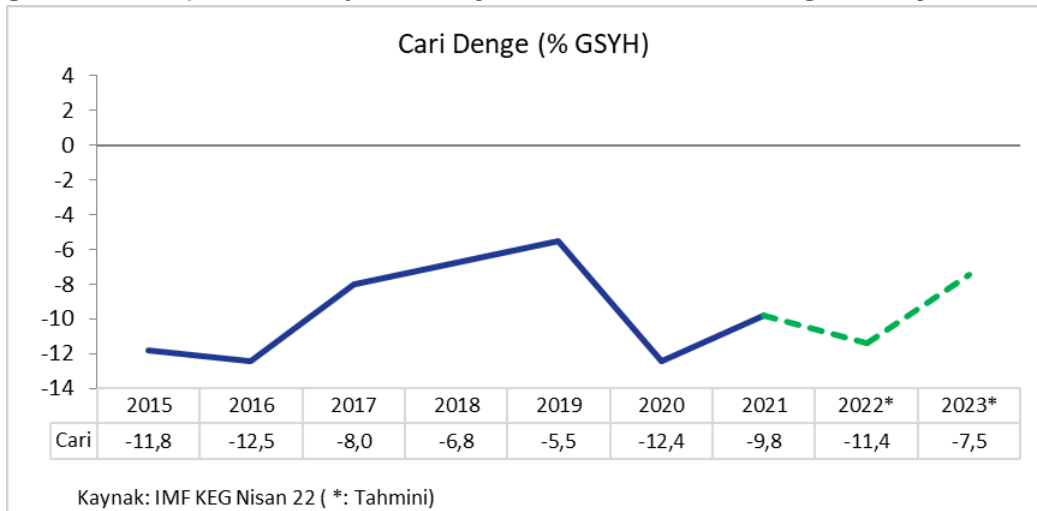
3. BÜTÇE DENGESİ

Gürcistan bütçesi genellikle açık vermektedir. 2015-2016 yıllarında GSYH cinsinden %1 üzerinde açık veren bütçe takip eden iki yılda bu oranın altına gerilemiştir. Ancak, kamu bütçesinin sürekli açık vermesi sebebiyle hükümet borçlarının GSYH'ye oranı artış göstermeye başlamıştır. Hükümet borcu 2020 itibari ile son sekiz yıl öncesine kıyasla 3 kat artarak GSYH'nin %41,4'ünü oluşturmuştur. Kamu kesimi borcu ise 2020 yılında GSYH'nin %46,9'unu oluşturmaktayken 2021 yılında bu oran %42,5'e gerilemiştir. Bu sebeple Gürcistan bütçe dengesi açık vermeye devam etmektedir. 2020 yılında GSYH cinsinden %9,3 açık veren kamu maliyesi, 2021 yılında yüksek vergi gelirlerinin etkisiyle %6'ya gerilemiştir.

4. CARİ DENGİ

Gürcistan cari dengesi son 10 yıllık dönemde sürekli açık vermiştir. Turizm ve doğrudan yabancı yatırımlar Gürcistan cari dengesinin finansmanı için önemli aktörler olup, ülkenin cari açığı çoğunlukla DYY ile finanse edilmektedir. 2015 ve 2016 yıllarında yakın değerlerde çift haneli cari açık veren Gürcistan'ın takip eden 3 yılda cari açığı nispeten azalma göstermiştir. 2019 yılında GSYH cinsinden cari açığını %5,5'e geriletken ülke, 2020 yılında DYY'lerin bir önceki yıla göre %48 azalmasıyla yeniden %12,4 seviyesinde cari açık vermiştir. 2021 yılında ise turizm gelirlerinin toparlanmasıyla cari açık GSYH'nin %9,8'ine gerilemiştir.

5. SWOT ANALİZİ (FITCH)

Güçlü Yönleri:

- Gürcistan'ın hem AB hem Çin ile yaptığı serbest ticaret anlaşmaları doğrudan yabancı yatırımcı çekmesine katkıda bulunacaktır.
- İstikrarlı ve güçlü kurumlarının bulunması Gürcistan'ı değerli hale getirmektedir.

Zayıf Yönleri:

- Gürcistan cari işlemler açığı Avrupa'nın en yüksekleri arasındadır ve ülke açığı finanse etmek için büyük ölçüde DYY girişine bağlıdır.
- Rus ekonomisindeki zayıflık, önemli bir döviz kaynağı olan işçi döviz girişlerini azaltmaktadır.

Fırsatlar:

- Ülke stratejik konumu nedeniyle Çin'in Kuşak ve Yol girişiminden faydalanabilmesi için önemlidir. Bu, Gürcistan'ı İran ve Hazar Deniz'ini Karadeniz'e bağlayan bir geçiş merkezi konumuna sokacaktır.
- Gelişen bir turizm endüstrisi, ekonomide giderek daha fazla merkezde yer alacak ve giderek daha önemli bir döviz kaynağı haline gelecek.

Tehditler:

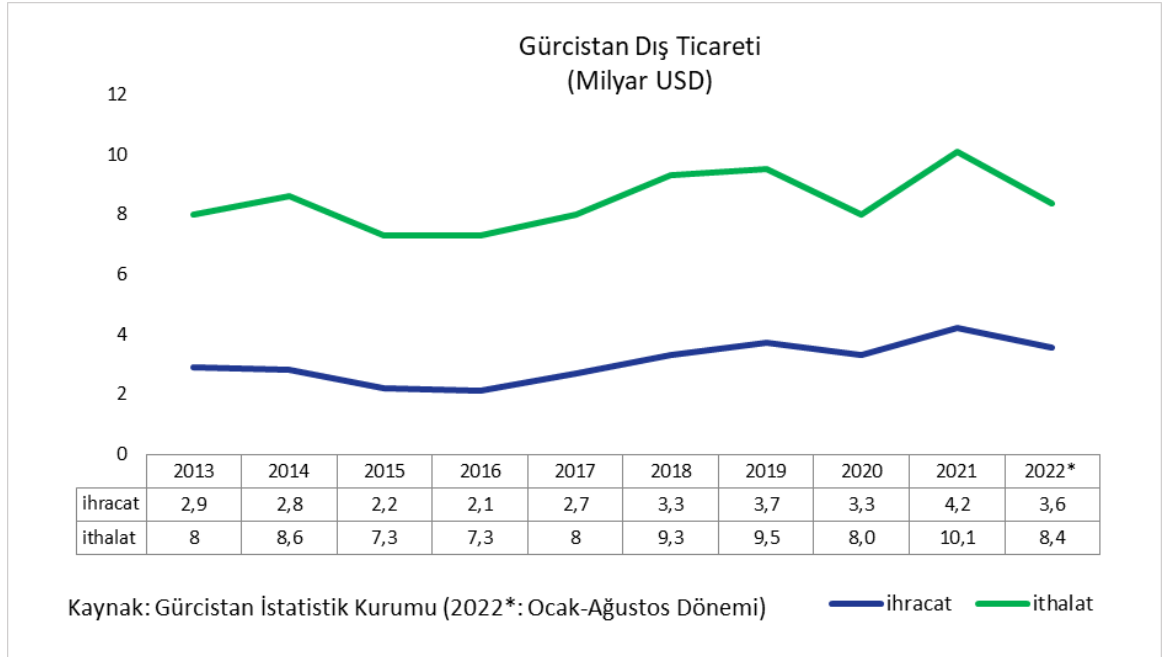
- Rusya ile kötüleşen ilişkiler ve Ukrayna işgalinden kaynaklanan bölgesel istikrarsızlık, yatırımcıları Gürcistan'a girmekten alıkoymabilir. Bu durum, istikrarlı bir ülke olan Gürcistan'ın itibarını zedeleyebilir ve büyüme potansiyeli üzerinde baskı oluşturabilir.

6. DIŞ TİCARETİ

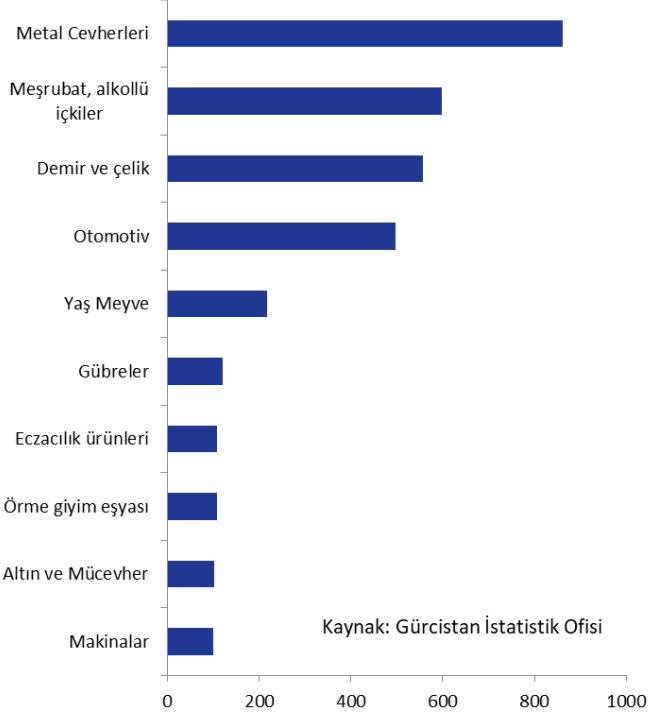
İthalata bağımlı olması nedeniyle Gürcistan çoğunlukla dış ticaret açığı vermektedir. 2016 yılında ihracatın 2,1 milyar USD ithalatın ise 7,3 milyar USD gerçekleşmesiyle dış ticaret açığı 5,2 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir. 2018 yılında ihracatın 3,3 milyar USD'ye ithalatın ise aynı yılda 9,3 milyar USD'ye yükselmesiyle dış ticaret açığı 6 milyar USD'ye yükselerek son yılların en yüksek seviyesinde gerçekleşmiştir. 2020 yılında, ihracatın benzer seviyelerde kalıp ithalatın ise 8 milyar USD'ye gerilemesiyle dış ticaret açığı 4,7 milyar USD'ye kadar gerilemiştir. Ancak, 2021 yılında ihracatın %27 artarak 4,2 milyar USD'ye yükselmesine karşın ithalatın %25 yükselerek 10 milyar USD'ye yükselmesiyle dış ticaret açığı yeniden yükselişe geçerek 5,9 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılının Ocak-Ağustos döneminde ülkenin ihracatı 3,6 milyar USD; ithalatı ise 8,4 milyar USD olarak gerçekleşmiştir.

2021 verilerine göre Gürcistan ihracatında Çin %14,5'i, Rusya %14,3'ü, Azerbaycan %12,5'i, Türkiye %7,6'sını ve Ukrayna %7,2'sini oluşturmaktadır. 2022 yılının Ocak-Temmuz döneminde ise, bahsedilen ülke payları benzer seviyelerdeyken Ukrayna'ya olan ihracatın payı %3,4'e gerilemiştir.

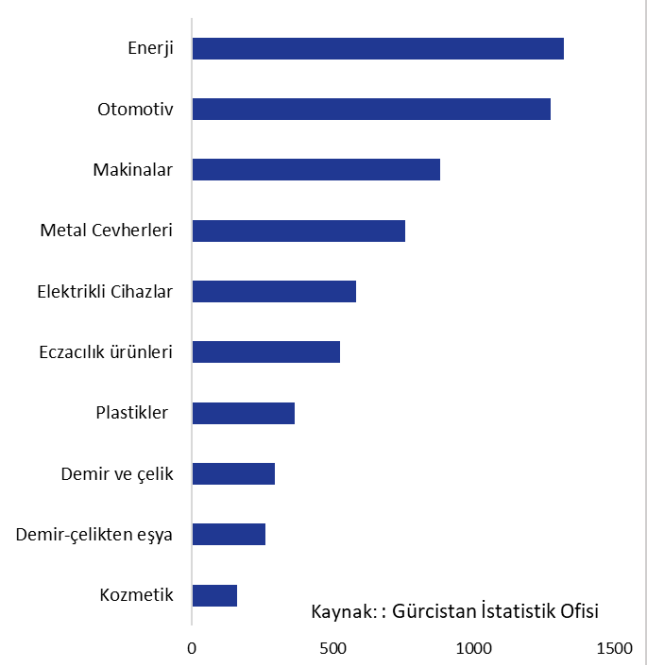
Ürün bazında ise, 2021 yılı verilerine göre, Gürcistan ihracatının %20'sini metal cevherleri, %14'ünü meşrubat, alkollü içkiler ve %13'ünü demir-çelik sektörleri oluşturmaktadır. İthalatta ise, enerji, otomotiv, makinalar ve metal cevherleri öne çıkan sektörler olup ülke ithalatının %42'sini oluşturmaktadır.

Gürcistan'ın İhracatı
(2021, Milyon USD)

Gürcistan'ın İthalatı
(2021, Milyon USD)

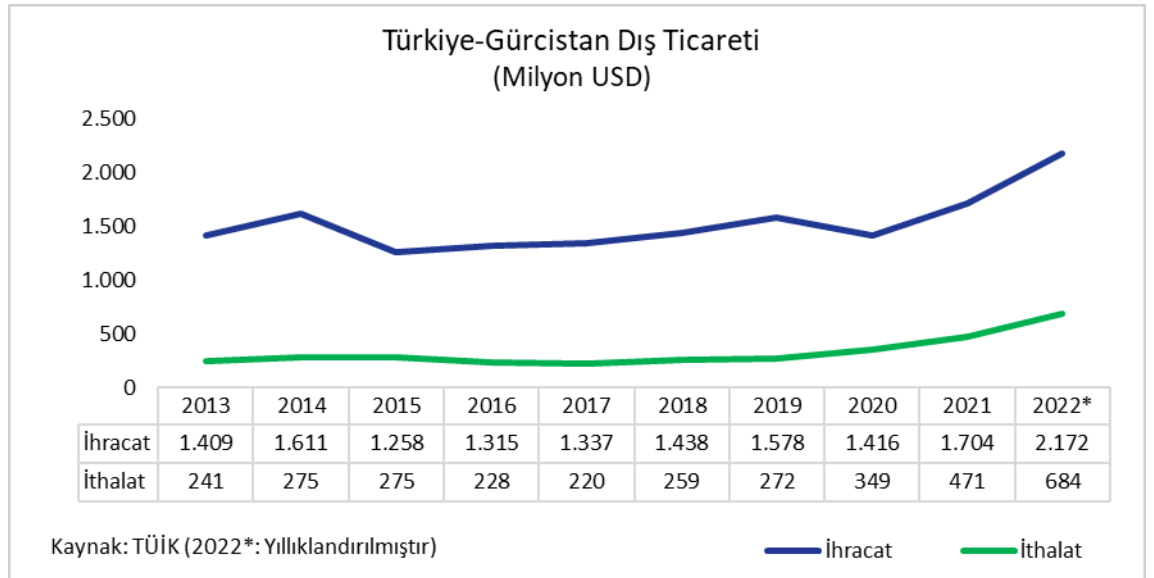
7. GÜRCİSTAN TÜRKİYE TİCARETİ

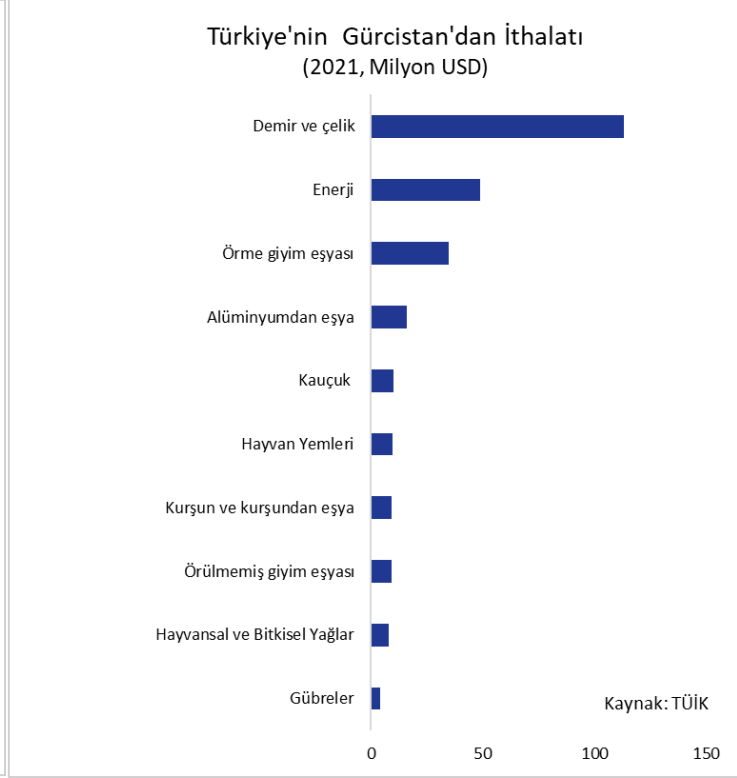
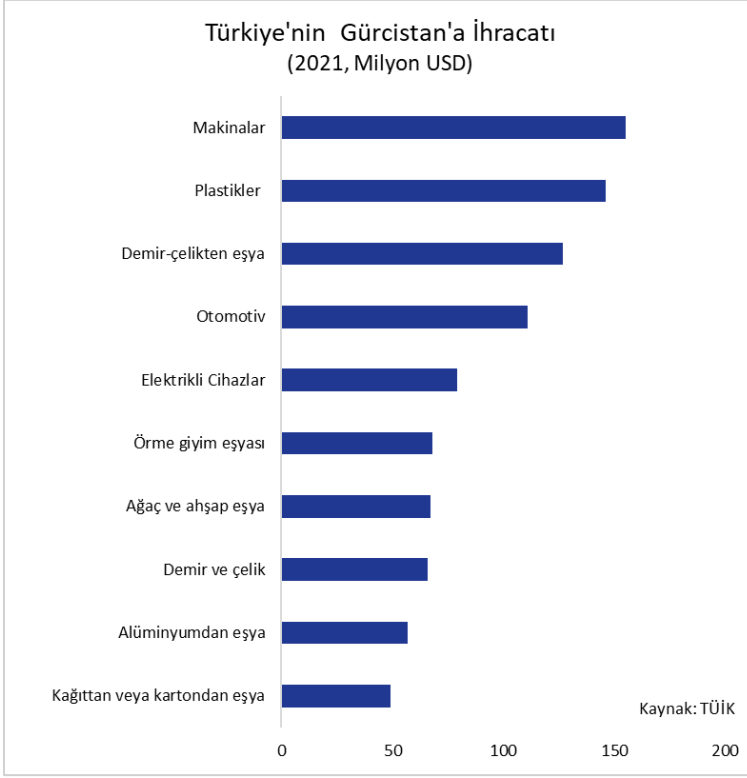
Türkiye, Gürcistan ile olan dış ticaretinde net ihracatçı konumundadır. İki ülke arasındaki ticaret hacmi ortalama olarak 1,6 milyar USD seviyesindedir. 2015 yılında Türkiye'nin Gürcistan'a olan ihracatı %22 azalarak 1,2 milyar USD'ye gerilemiş bu doğrultuda son 10 yılda ilk kez dış ticaret fazlası 1 milyar USD seviyesinin altına gerilemiştir. Takip eden yıllarda Türkiye'nin ihracatının devamlı artmasıyla dış ticaret fazlası tekrardan 1 milyar USD seviyesinin üzerinde gerçekleşmiştir. 2020 yılında salgın etkisiyle Türkiye'nin ihracatı %10 daralarak 1,4 milyar USD'ye, ithalatı ise %28 artarak 349 milyon USD'ye yükselmiştir.

2021 yılında ise ihracat bir önceki yıla göre %20 artarak 1,7 milyar USD'ye yükselmiş böylece son 8 yılın zirve seviyesine ulaşmıştır. İthalat ise aynı dönemde %35 artarak 471 milyon USD'ye yükselmiştir. Dış ticaret hacmi ise 2,1 milyar USD'ye çıkarak son yılların en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2022 yılının Ocak-Ağustos dönemi incelendiğinde ise, ülkeye olan ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre %47 artarak 1,4 milyar USD civarına, ithalatı ise %70 artarak 515 milyon USD seviyesine yükselmiştir.

2021 verilerine göre, Türkiye'nin Gürcistan'a olan ihracatında makinalar, plastikler, demir-çelikten eşya ve otomotiv sektörleri öne çıkmakta olup bahsedilen ürünler ülkeye olan ihracatın %35'ini oluşturmaktadır. İthalatta ise, demir-çelik, enerji ve örme giyim eşyası en çok ithal edilen ürün gruplarıdır. Bahsedilen sektörler ülkeye olan ithalatın %67'sini oluşturmaktadır.

ITC verilerine göre, Türkiye'nin Gürcistan'a 1,8 milyar USD ihracat potansiyeli bulunmaktadır. Halihazırda veriler incelendiğinde, Türkiye'nin potansiyeli altında ihracat gerçekleştirdiği görülmektedir. Türkiye'nin demir-çelik, hayvansal-bitkisel yağlar ve otomotiv sektörlerinde ihracat potansiyeli bulunmaktadır.

-Gürcistan'daki Türk Yatırımları

Türkiye'nin Gürcistan'daki doğrudan yatırımları 2008 yılına kadar 100 milyon USD altındayken bu yıldan sonra artmaya başlamıştır. 2011 yılında 344 milyon USD ile en üst zirveyi gören doğrudan yatırımlar bu tarihten sonra azalma eğilimine girmiş ancak yine de Türkiye'nin en fazla yatırımının olduğu ilk 30 ülke içerisinde yer almaya devam etmiştir.

2016 yılında 264 milyon USD ile Türkiye'nin yatırımlarının %0,86'sını oluşturan Gürcistan'da 46 Türk yatırımı bulunmuştur. Takip eden yılda daha az yatırım sayısı ile (43 yatırım) 314 milyon USD'lik sermaye pozisyonu oluşmuştur.

2019 yılında ise, yatırım sayısı 46'ya yükselmesinin karşın sermaye pozisyonu 213 milyon USD civarında seyretmiştir. 2020 itibari ile düşmeye başlayan yatırımlar bu yılda 186 milyon, 2021 yılında ise 29 milyon USD civarına gerilemiştir. Böylece 2021 yılında, Gürcistan, Türkiye'nin en fazla yatırım yaptığı ilk 30 ülke arasındaki yerini kaybetmiştir.

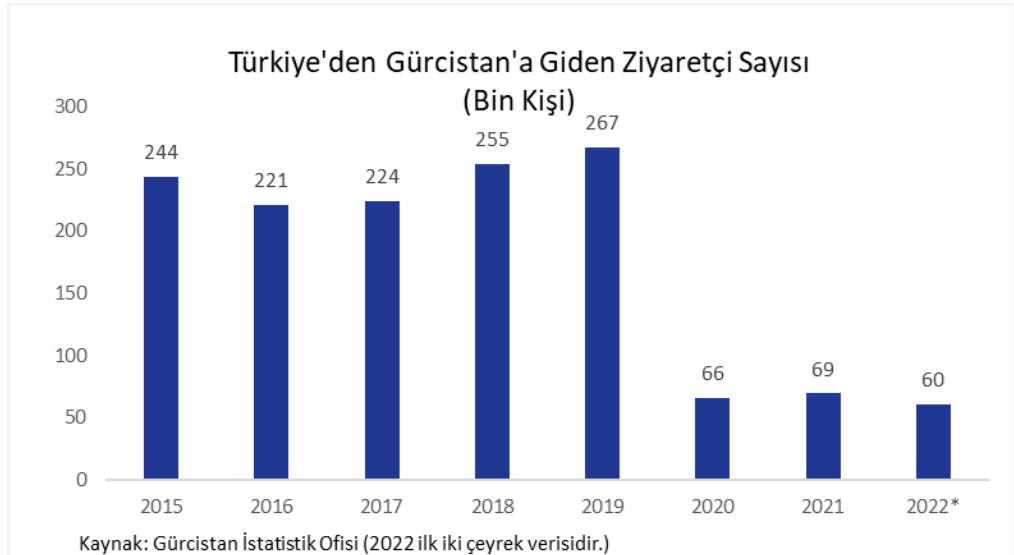

-Turizm

2010 yılı öncesi 1 milyon kişi altında gerçekleşen yabancı turist sayısı, bu yıldan sonra 1 milyon üzerine çıkmış, 2017 yılında ise 2,4 milyon kişiye çıkarak en yüksek ziyaretçi sayısına ulaşılmıştır. Takip eden dönemde 2 milyon kişi seviyesinde gerçekleşen turist sayısı 2020 yılında salgının da etkisiyle 411 bin kişiye düşmüş böylece Gürcistan'dan gelen ziyaretçi sayısı en düşük seviyeyi görmüştür. 2021 yılında da düşüş devam etmiş ve bu yılda Türkiye'ye 293 bin Gürcü turist giriş sağlamıştır. 2022 yılının Ocak-Ağustos ayında ise turist sayısı 877 bin kişi olarak gerçekleşmiştir. Böylece, salgın sonrası Gürcistan'dan gelen turist sayısında toparlanma başlamıştır.

Türkiye'den Gürcistan'a giden ziyaretçi sayısı son 5 yılda 300 bini geçmemiştir. 2017 yılında 224 bin kişi olan ziyaretçi sayısı 2019 yılında 267 bin kişiye çıkarak son yılların en yüksek seviyesine yükselse de, 2020 yılında salgın ile birlikte Gürcistan'a giden Türk ziyaretçi sayısı 66 bin kişiye gerilemiştir. 2021 yılında 69 bin kişiye yükselen turist sayısı 2022 yılının ilk iki çeyreğinde 60 bin seviyesine yükselmiştir.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr